

POUČIT SE Z CIZÍCH VÁLEK

Po druhé uveřejňujeme některé názory vojenských publicistů, a to Davida Eshela a Ericha Gyslinga, které byly uveřejněny ve zvláštní příloze časopisu Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift č. 5/1991 k vedení války v Perském zálivu. David Eshel napsal svůj příspěvek **Vítězství podle učebnice** a Erich Gysling **Souvislosti a pozadí**. Je zapotřebí si uvědomit, že názory autorů byly zveřejněny v roce 1991, a tak některé pohledy mohou být dnes i trochu odlišné.

Vítězství podle učebnice

To, co vykonaly mnohonárodnostní síly pod velením generála Schwarzkopfa v šestitýdenní válce, především v posledních 100 hodinách, vejde jako jeden z velkých činů do válečných dějin. Stejně tak skutečnost, že se americká vojenská doktrína v boji skvěle osvědčila.

Důkladný rozbor a hodnocení jednotlivých období vedení bojové činnosti by bylo zajisté předčasné.

● Pozoruhodné selhání irácké armády. Irácké ozbrojené síly zřejmě nebyly schopny úspěšně bojovat proti koaličním ozbrojeným silám vyzbrojeným západní výzbrojí. Tato zkušenost se projevila již v roce 1973 v boji iráckého expedičního sboru proti Izraeli.

Po svém dlouhém, avšak úspěšném boji proti Iránu byli Iráčané po celém světě hodnoceni jako tvrdí, v boji vyzkoušení vojáci. V roce 1990 zaznělo varování před podceňováním této armády a očekávalo se, že její porážka bude možná jen s vynaložením velkého množství lidí a materiálu.

Proč však přesto irácká armáda selhala? Odpověď na tuto otázku je zapotřebí hledat ve dvou oblastech:

- v soustavných snahách koalice o oslabení iráckého ducha odporu,
- ve zvláštní morálce iráckých vojsk.

● Obratné přizpůsobení platné vojenské doktríny - operační plánování pro **Desert Storm** (pouštní bouři) spočívalo na vojenské doktríně Spojených států amerických, která byla vyvinuta pro boj proti Varšavské smlouvě. Byly v ní vzaty v úvahu:

- zkušenosti ve zcela obranném způsobem vedené vietnamské válce,
- taktika úderu do hloubky, kterou Sověti rázně změnili na základě války Yom-Kippur a kterou navrhl již ve třicátých letech ve smyslu blesková války jako první sovětský maršál Tuchačevskij.

Sověti chtěli pohyblivými operačními zálohami odvážnými útočnými akcemi prorazit zjištěná slabá místa v obraně Severoatlantického paktu dříve, než by protivník byl schopen posílit obranu hranic. Nová americká doktrína "letecko-pozemní bitvy" byla v letech 1982-1986 upřesněna.

● Poprvé zde propagovali Američané "taktiku ukládání úkolů", která veliteli zajišťuje rozšířenou vlastní iniciativu. Způsob vedení letecko-pozemní bitvy počítá s tím, že

v budoucnu zvítězí ta mocnost, která si zajistí iniciativu, údery do hloubky zabrání protivníkovi budovat organizovanou obranu. Vlastní útok musí:

- zabránit vzchopení se nepřítele po prvním šoku,
- být uskutečněn při soustředění všech sil a prostředků,
- dávkovat důraznost a riziko bojového zasazení,
- rychle nalézat slabá místa v nepřátelské sestavě,
- rychle je využívat pružným přeskupováním sil, a tak vést k brzkému úspěchu.

● **Užitečná předběžná činnost strategických sil rychlého rozvinutí Spojených států amerických.** Generál Schwarzkopf plánoval podle platné vojenské doktríny. Bral zřetel na předcházející činnosti z počátku osmdesátých let. Síly rychlého rozvinutí a později také **Central Command** (hlavní velitelství) studovaly operační a týlová hlediska pro případ, že by byla **nutná rychlá reakce Spojených států amerických** proti možným sovětským úderům vedeným z Afghánistánu proti strategickým naftovým zálohám v Perském zálivu.

Předsunuté odřady na ostrově Diego Garcia se brzy projeví jako nedostatečné. Byly určeny proti sovětským vzdušným výsadkovým akcím ze zakavkazského prostoru a byly příliš vzdáleny.

● **Společné vrchní velitelství všech ozbrojených sil.** Skutečnost, že ve vietnamské válce nebylo vytvořeno společné vrchní velitelství, způsobilo mnohokrát velké starosti. Pojetí soustředit všechny prostředky se osvědčilo již v noci na 17. leden 1991, kdy **jediný úder ze vzduchu** umlčel z větší části irácký systém velení a spojení, a tak položil základní kámen k rozhodujícímu úderu proti irácké armádě v Kuvajtu a jižním Iráku. Irácké velení doslova tápalo ve tmě, pokud jde o zámysly a operace protivníka, spojenci vybojovali naprostou volnost pro svou strategii letecké války. Kromě toho mohl generál Schwarzkopf ve vši tichosti změnit směr hlavního úderu na západní křídlo.

● **Navíc: jasné zprávy, nesprávný výklad.** V předvečer pozemní války byly iráckému ministrovi zahraničních věcí ukázány sovětské družicové snímky staré jen několik hodin. Sovětské odborníci vysvětlili bezvýchodnost situace. Okamžitě informovaný irácký prezident však materiál označil za **sovětský trik vymyšlený společně s Američany** a upustil od přeskupení sil.

Teprve když irácký vojevůdce viděl družicové snímky znázorňující průlom koaliční armády uskutečněný až do prostoru hlavního úsilí obrany jihozápadně Basry, snažil se o okamžité uzavření příměří. Generál Schwarzkopf však obchvatným manévrem velkého rozmachu již do značné míry zničil **republikánské gardy**, což připomínalo Rommelovo vítězství nad britskými tankovými vojsky u Gazaly.

● **Materiál samotný není rozhodující.** Irácká armáda byla na zemi poražena po pozoruhodně krátkém vedení bojové činnosti. Přitom Irák v posledních deseti letech věnoval na vojenskou výzbroj, složenou z nejmodernějších, technologicky vysoce vyspělých systémů, téměř 100 miliard amerických dolarů. Při vpádu do Iráku byl Irák pátou nejsilnější vojenskou mocností světa. Tisíce tanků a obrněných vozidel, dělostřelectvo, rakety a milión vojáků, jakož i stovky prvotřídních bojových letounů a vrtulníků, představovaly hrozivou válečnou sílu. Avšak irácký vůdce **nebyl stratég**.

● **Rozhodující strategické chyby.** Hlavní chybou Saddáma Husseina bylo, že se po dobytí Kuvajtu zastavil na saúdsko-arabské hranici. Proniknutí do Bahrajnu by mu bylo umožnilo snadno se zmocnit nejbohatších naftových pramenů světa, zajistilo by mu letecké základny, z nichž bylo později možné tak jednoduše vytvořit koaliční protistojící sílu. Bez těchto leteckých základen by se celé rozvinutí protivníka z přístavů v Rudém moři muselo uskutečňovat přes rozlehlou nehostinnou poušť, bylo by bývalo možné snadno je účinně rušit. Kromě toho by nepřátelské letecké síly nebyly schopny z použitelných, velmi vzdálených opěrných bodů účinně podporovat koaliční síly.

● **"Maginotova linie" namísto pružné pohyblivé války.** Prvé vzdušné výsadkové útvary Spojených států v Bahrejmě se považovaly za pouhé "nárazníky" a byly si své nebezpečné situace vědomy, pro případ, že by se Saddám Hussein přece rozhodl k předchozímu úderu. Avšak nestalo se nic. Namísto toho Iráčané budovali velká obranná postavení podél kuvajtské hranice a ponechali - podobně jako Britové v severní Africe - křídlo do pouště otevřeno. Takto Irák vyplytl svou veškerou vojenskou silou na špatnou strategii tím, že své síly z vlastního popudu z větší části **zakopal do obrovské léčky**, kde čekaly na zničení.

● **Letecká válka nahrazuje boj v zákopech a osadách.** Letectvo mnohonárodnostních sil během pětítýdenní letecké války splnilo obrovský úkol tím, že rozdrtilo vojenskou infrastrukturu nepřítele a připravilo pozemní boj. Irácká obrana se však zhroutila teprve tehdy, když mnohonárodnostní síly zahájily úder proti Kuvajtu a jižnímu Iráku.

Bez úspěšné letecké bojové činnosti by byly spojenecké pozemní síly určitě utrpěly velké ztráty, i když "konečné vítězství" nebylo nikdy ohroženo; leteckými útoky bylo dosaženo toho, že letecká a zákopová válka v poušti i boj o každý dům v Kuvajtu nebyly nutné.

Zvláštní okolnosti války v Perském zálivu byly charakterizovány takovým nakupením jedinečných okolností, že závěry pro budoucnost je nutné činit velmi opatrně.

● **Trvalé oslabení iráckého velení.** Jen ve velmi řídkých případech by se mohlo podařit natrvalo udržovat dobře chráněný a pevnostní nepřátelský systém velení, spojení, řízení a průzkumu v neprovozuschopném stavu.

● **Neočekávané nepoužití nejmodernějších zbraní.** Zůstává hádankou, kde byly irácké technicky vysoko technologicky rozvinuté zbraně a proč nebyly zasazeny. Nejsou rozvojové národy skutečně schopny účinně zasadit složité systémy, jak to bylo patrné již v izraelsko-syrské válce v roce 1982?

- **Nebylo zasazeno letectvo** - 600 iráckých bojových letounů a několik set bojových vrtulníků zůstalo v úkrytech postavených Evropany, nebo bez boje uletělo do Iránu. Bylo toto málo čestné jednání nařízeno, nebo bylo opožděnou reakcí na vzpomínku na paměťhodný boj mezi Izraelem a Sýrií, v němž Arabové ztratili ve velmi krátké době 85 letounů bez vlastního úspěchu?

- **Problémy trvanlivosti** - milióny byly věnovány do vývoje chemických zbraní všeho druhu, které však nebyly použity. Velké sklady s chemickou municí byly nalezeny v předsupnutých postaveních. Protože jejich trvanlivost v pouštním klimatu je velmi omezena, nebylo by jejich použití většinou již možné. Také vítr by byl oblaka plynu většinou hnál proti vlastním postavením. (Použití chemických zbraní pomocí iráckých letadel nebylo ve druhé válce v Perském zálivu možné vzhledem ke spojenecké převaze ve vzduchu.)

- **Neodolná protivzdušná obrana** - v irácko-irácké válce ponechávali Iráčané svůj vzdušný prostor zcela bez obrany, i když se boj na zemi vyvíjel pro ně příznivě. Po válce investovali Iráčané obrovské sumy do budování stálých palebných postavení protivzdušné obrany pomocí Francie a Sovětského svazu. Přesto se jejich elektronická infrastruktura v další válce během několika málo hodin zhroutila a nebyla znovu uvedena do pořádku.

● **Zasazení raket SCUD bez vojenského účinku.** Útoky sedmdesáti raketami SCUD proti Izraeli a Saúdské Arábii dosáhly jistého psychologického účinku, avšak vojensky byly prakticky bez užítku.

● **Nedostatek útočného ducha.** Jedinému iráckému útoku v rozsahu brigády proti Kalfi muselo být po těžkých ztrátách předčasně odtroubeno. Avšak ani 150 000 mužů Republikánské gardy se nepostavilo ani k jedinému boji, ačkoli byli vyzbrojeni nejlepšími zbraněmi světa a neustále oslavováni Saddámem Husseinem. Jejich osud zpečetily americké i britské tanky a bojové vrtulníky Apache v jediném nočním boji.

Zase znovu selhaly sovětské zbraně v boji proti západním systémům. To bylo to poslední, co chtěli těžce zkoušený sovětský generálové vedle svého odchodu z východní Evropy prožít.

Tuto ztrátu důstojnosti si sotva mohou dovolit, budou určitě nyní ověřovat svou protivzdušnou obranu, tak jako to udělali již po syrské katastrofě v roce 1982. (Za předpokladu, že si vůbec mohou dovolit nový vývoj složitých zbraňových systémů.)

Nejistoty v Perském zálivu

- Co se bude v Perském zálivu dít v nejbližší době?

Nestabilita: Irák je ve velmi špatném stavu. Je otázkou, zda může Saddám Hussein přežít, i když Republikánské gardy mohou potlačit povstání na jihu i severu. V případě, že budou tyto revolty úspěšné, bude tato oblast ještě nestálější, protože se islámský fundamentalismus může šířit směrem do států Perského zálivu. Tím by se vytvořila velmi nebezpečná situace, která by vyžadovala ponechat americké síly v oblasti, což by představovalo politickou výbušnou látku s dalekosáhlými důsledky.

- Nedostatek prostředků pro obnovu zničené země. I když jsou vojenské operace ukončeny, je mír ještě velmi vzdálen. Ostatně, Irák je nyní velmi zadlužen (jeho příjem na hlavu byl v roce 1979 vysoký, a to 4500 dolarů, dnes je 450 dolarů a mohl by brzy ještě klesnout). Zůstane-li S. Hussein dále u moci, nebo za občanské války by mohlo embargo proti Iráku zůstat dále v platnosti, mohlo by mít zhoubné důsledky. Obnova země bude v nejpříznivějším případě trvat dlouhá léta a stát i mnoho miliard dolarů, které země již dnes nemá. Mohlo by totiž uplynout mnoho času, než příjem Iráku za naftu znovu dosáhne hodnot před 15. lednem 1991.

- Znovuvyzbrojení Iráku? Irák má dnes ještě více než 15 divizí s 2000 tanky. Tato síla by mohla postačovat k udržování pořádku uvnitř země, avšak pro sousedy nepředstavuje žádné vážné nebezpečí.

Situace by se mohla rychle změnit v případě, že průmyslové státy dodají Iráku moderní zbraňové systémy. Vzpomeňme si jen na Egypt a Sýrii, které byly již několik měsíců po jejich zdrcující porážce ve válce proti Izraeli znovu vyzbrojeny. Také Hussein vybudoval svou obrovskou vojenskou sílu během méně než deseti let, a to přes zatížení válek proti Iránu.

Tak se bohužel průběh opětného vyzbrojování na Blízkém a Středním východě nikdy nezastavil. Kdo zaručí, že se Irák nemůže znovu za pomoci průmyslových mocností vyzbrojit?

S návratem vítězných útvarů Spojených států amerických by mohl být vietnamský syndrom konečně překonán. Budou však učiněny správné závěry z krátké války v Perském zálivu, jediné svého druhu? Existuje nebezpečí, že při výstavbě budoucích strategických ozbrojených sil Spojených států amerických a doktríny jejich bojového použití dojde k vážným chybám. Přitom by mohlo být již dnes jasné, že - také s ještě dokonalejšími a účinnějšími zbraňovými systémy - bude mnohem obtížnější zvítězit v budoucí válce v případě, že protivník bude bojovat se stejně velkou rozhodností jako bojovaly mnohonárodnostní síly. Se zřetelem k budoucím válkám je proto na místě opatrně a střizlivě hodnocení této války v Perském zálivu.

Válka trávající 42 dní byla společnou reakcí celkem dvaceti osmi států proti brutálnímu porušení mezinárodního práva iráckým diktátorem Husseinem, jež spočívalo v obsazení Kuvajtu, ujařmení místního obyvatelstva a v nároku porušovat uznané hranice.

Společenství států, které bylo předpokladem války, bylo výrazem utvářející se ochoty uznat vedoucí úlohu Spojených států amerických. Soupeření velkých velmocí Spojených států amerických a Sovětského svazu se v době krize Irák-Kuvajtjevila jako pozůstatek z uplynulých dob. Sovětský svaz v tomto období neměl již ani sílu ani vůli k tomu, aby v oblasti Blízkého východu a Perského zálivu uskutečňoval samostatnou zahraniční politiku. Ještě v nedávné době tradiční hra kdysi proti sobě stojících velmocenských zájmů na Blízkém východě a v celém třetím světě skončila s konečnou platností. Diplomacie velmocí, odzbrojovací snahy, harmonická politika ve Spojených národech, sblížení v otázkách střední a východní Evropy, urovnání dřívějších protikladů v německé otázce, ekonomické složky

a další důležité otázky s tím vším související dosáhly bodu, z něhož nebylo návratu; bodu, který irácký diktátor prostě nerozpoznal.

Spojené národy, podněcené Bushovou administrativou, vyhlásily Iráku ultimatum pro stažení jeho vojsk z Kuvajtu se lhůtou 15. ledna. Nedošlo, či došlo by přesto k válce, kdyby se Hussein v poslední minutě podrobil? Autor se domnívá, že jen pro přechodnou lhůtu, neboť Spojené státy americké a státy spojené do mnohonárodnostních sil při své omezovací strategii vůči Bagdádu by jistě uplatňovaly dvojí pořadí důležitosti. **První cíl** zněl vyklidit Kuvajt (oficiální požadavek, přednostní cíl války) a zničit irácký vojenský potenciál. **Druhý stanovený cíl** byl v mnoha hlavních městech Západu zatlačen do sedého pásma vedlejších záležitostí - avšak za války nabýval stále větší váhy. Tento nejdříve neurčitý, a potom stále zřetelnější cíl byl ospravedlňován argumentem, že Saddám Hussein má strašlivý potenciál chemických zbraní a že je na nejlepší cestě, aby si kromě toho obstaral i jadernou zbraň.

Irák měl být vyřazen zároveň i jako možná velmoc v oblasti. To byl cíl spojeneckých útoků mnohonárodnostních sil. Existovaly důvody pro příslušnou strategii.

Od konce sedmdesátých let s pravidelně opakujícími se časovými odstupy Irák ohrožoval své sousedy. Proti Íránu rozpoutal v roce 1980 válku, která trvala osm let a vyžádala si nejméně 800 000 mrtvých. Hranice Kuvajtu Irák neuznal, ačkoli Bagdád udržoval diplomatické vztahy s jeho emírem od nezávislosti tohoto malého, na naftu bohatého státu. Hranice se Saúdskou Arábií byly, alespoň teoreticky, v irácké rétorice rovněž zpochybňovány, protože byly stanoveny ve stejném britském návrhu (roku 1922) jako hranice mezi Irákem a Kuvajtem. Navíc, režim Iráku zřetelně hlásal ideologické nepřátelství k monarchistickým sousedům (přičemž měla být hodnota ideologie na moderním Blízkém východě velmi zpochybňována) a vládnoucí strana Iráku založená Aflagem a Bitarem měla ve svém programu stanoveno svržení feudálně zaměřených režimů.

Nárok Iráku k získání uznání jako oblastní velmoci hrál na předběžných stupních střetnutí důležitou úlohu. Irák požadoval volný přístup k moři, ale přitom, aby byl tento přístup i použitelný pro vybudování hlubokého námořního přístavu (50 mil pobřeží severně Kuvajtu neposkytovala totiž žádnou možnost k vybudování hlubokého námořního přístavu). Mimo to Irák požadoval i uznání své panarabské politiky, své podpory revolucionářů a sociálních reformátorů v oblasti. Přitom však muselo být i vousatým stranickým představitelům v iráckém hlavním městě jasné to, že Irák se ve věci Arabů, a to ve válkách s Izraelem, pozoruhodně držel zpátky. Kromě toho Irák podporoval jednotlivé frakce uvnitř Organizace pro osvobození Palestiny většinou jen tehdy, když se postavily proti jeho největšímu protivníkovi - Sýrii. A uvnitř země vykonal údajně socialistický baasistický režim poměrně velmi málo pro spravedlivé rozdělování naftového bohatství. Pouze několik rodin ovládalo, a to ještě v letech 1990 až 1991 klíčové obory důležité pro vnitřní hospodářství (stavebnictví, výrobu cementu a dopravu). Stát byl důležitý jen jako zákazník, nikoli však jako podnikatel. Přitom v zemědělství ještě byly příkré protiklady mezi zastaralým velkostatkářským držením půdy (jež podle vládní ideologie vlastně již mělo být odstraněno) i malým kolektivně obhospodařovaným statkem. Důsledky turecké pozemkové reformy utvářely obyčejně na venkově také ještě v období S. Husseinem nadiktovaného skoku dozadu, při vpádu Iráku do Kuvajtu a následcích, které mohlo bagdádské vedení odhadnout.

Byly pro vládce Iráku stejně předvídatelné jako pro lidi na Západě? Ano a ne. **Hussein věřil v létě 1990 zřejmě na přinejmenším skryté společenství zájmů se Spojenými státy americkými.** V Iráku stejně jako ve Spojených státech amerických byly hospodářské kruhy, které považovaly zvýšení ceny nafty přibližně na 25 dolarů za barel za žádoucí. Protože ve Spojených státech amerických hrály určitou úlohu komplexní vztahy vlastního naftového průmyslu, rozdělování, spotřeby a v Iráku zase převládalo mínění, že by bylo možné zvýšením ceny nafty vyřešit problematiku dluhů (následek války s Íránem). Tehdejší americká velvyslankyně Glaspieová svým rozhovorem dne 25. července 1990 zřejmě utvrdila iráckého diktátora v mínění, že úder proti Kuvajtu (který svou nadměrnou těžbou nafty její cenu

skutečně snížil) by nebyl USA nepříznivě kritizován a možná by dokonce byl v oboustranném zájmu, pokud by tím Kuvajt nebyl otrěsen ve svých základech. Později, po úderu a okupaci Kuvajtu se bývalá velvyslankyně vyjádřila v New York Times, že se neočekávalo, že by se Hussein mohl zmocnit celého Kuvajtu. Vedoucího představitele Iráku nelze omlouvat za to, že během rozhovoru s americkou velvyslankyní správně nepochopil význam tohoto jednání, jak se to snaží vyložit některé tiskové agentury. Přitom se nesmí zapomenout, že na druhé straně měly Spojené státy americké zájem na tom, aby mohly spoluurčovat politické a hospodářské mocenské poměry ve strategicky důležité oblasti Perského zálivu co nejvíce. Tento zájem byl patrný již za prezidenta Cartera. Byl to on, kdo vypracoval politickou, hospodářskou i vojenskou strategii pro Blízký východ, založil "Rapid Deployment Force" (vojska rychlého rozvinutí). V době úřadování prezidenta Reagana se hlavní úsilí americké blízkovýchodní strategie znovu přesunulo do oblasti Izrael-Libanon-Egypt. Po několika letech ve Washingtonu rozpoznali, že se těžiště událostí důležitých pro Západ přesunulo do oblasti Perského zálivu.

Co bylo přitom možná podceněno, byla nutnost intenzivněji se snažit pochopit cizí hodnotové představy arabského světa utvářeného islamským náboženstvím ovlivňovaného nacionalismem. To nebylo vykonáno ani v okamžiku, kdy "nový světový řád" začal nabývat nových obrysů.

Výzva pro Západ se po dosažení vítězství nad Husseinem ve válce trvající 42 dní zdála být podezřele jednorozměrná: bagdádský diktátor, nenáviděný i arabskými politiky, byl poražen, Kuvajt a Saúdská Arábie volaly po technologicky vysoce vyspělém a politicky motivovaném ochránci. Egypt, nejdůležitější země na Blízkém východě, usiloval o ještě větší spojení se západní velmocí, dále i o ještě větší úvěry (dary) z Washingtonu. Izrael požadoval další americké pochopení, protože se i za krupobití raketových útoků z Iráku držel zpátky. Sýrie zase požadovala větší pomoc a porozumění ze strany Západu, protože se podílela na koalici proti Iráku. A Írán mohl, jak se domnívali v Teheránu, počítat s jistou blahosklonností, protože se ve válce choval přinejmenším neutrálně. Turecko, člen NATO potřebující největší pomoc, mohl nakonec počítat s upevněním svého postavení v paktu, protože Ankara poskytl pomocencům působícím proti Iráku veškerou možnou pomoc.

Proto bylo na konci války mnoho těch, kteří si kladli určité nároky. Zároveň s tím byli i politici, kteří si od panarabských hrdinských prohlášení Husseina slibovali podíl na naftovém bohatství, splnění svých nacionalistických přání a snů. Mezi politickými ambicemi vlád a představami lidí vznikly v mnoha zemích Blízkého východu po ukončení války propasti. Někteří politikové se pokoušeli zmírnit protiklady změnou kursu. V Maroku udělal král Hassan ústupky odborově dominující muslimsky orientované opozici, v Alžírsku se prezident otevřeně vyslovil ve prospěch Saddáma Husseina, v Tunisku parlament vydal prohlášení ve prospěch Iráku, Libye zvolila Iráku nakloněný střední kurs, v Egyptě se demonstranti pokoušeli přinutit vládu ke změně orientace, jordánský král zase naznačil, že chce posílit svou spolupráci s Irákem, a to i po jeho porážce, Palestinci se připojili k nadšení pro Saddáma Husseina, v Jemenu se ukázalo, že lidé jsou rozpolcení mezi proti-saúdskou a proti-iráckou náladou. Konečně Írán byl zmítán sem a tam mezi obdivem pro politika moci, který se odvážil provokovat Západ, a strachem z téhož muže, který svého času (1980) přepadl islamskou republiku Írán. Druhou stranu představovala Saúdská Arábie, Arabské emiráty a Kuvajt. Tam spatřovali ve Washingtonu navrhovaném novém světovém řádu záchranu před násilnou a anarchistickou záplavou, která by měla za následek nadšení pro Husseina a nepřáli si nic toužebněji, než záruku klidu, pořádku a trvalé příjmy za prodanou naftu.

Z dálky se oba tábory (jeden s islamským, jakož i nacionalistickým izolacionistickým zaměřením a druhý s výraznou snahou k semknutí se Západem) jeví jako krajní: "radikálové" první skupiny jsou pro nás přinejmenším nepohodlní, "umírnění" druhé skupiny se však vystavují nebezpečí, že se odloučí od identity vlastních společenství.

Příklady dokazují, že to může být z dlouhodobého hlediska nebezpečné. Írán pod vládou

šacha (svržen v roce 1979) a Egypt pod Anwarem al-Sadatem (zavražděn 1981). Pokud chce mít "nový světový pořádek" úspěch, pak musí v jistém rámci dodržovat obě snahy a musí být uváděn do praxe s politickou zdrženlivostí. Prakticky to znamená: nikoli každá přednostně prozápadní nálada a vývoj si zasluhuje podporu, nikoli každá islámská a nacionalistická tendence musí být hodnocena odmítavě. Dodržování hodnotové představy islámsky utvářeného Blízkého východu musí umět získávat prostor. Pokud to bude zanedbáváno, nebude "nový světový pořádek" ničím jiným, než poznámkou na okraji krátkých, titulky vyjádřených dějin dané doby.

-MW-

OPERAČNÍ POHYBLIVOST ARMÁDY

Podle stanovených zámyslů se bude počet příslušníků armády během příštích roků nejen snižovat, ale i rozmístění vojsk na základě nové strategie obrany ČSFR dozná podstatné změny. Vojska budou rozmístěna po celém území státu. Z tohoto důvodu (s ohledem na případné možné vojenské ohrožení státu) je nutné řešit operační pohyblivost armády již dnes. K získání dalších pohledů na danou problematiku předkládá redakce čtenářům redakčně upravený článek J. Lötschera Operační pohyblivost armády, který byl uveřejněn v Technische Mitteilungen für Sappeure, Pontoniere und Mineure č. 3/1991, Bern.

Skutečnost, že se uvažuje, popřípadě musí uvažovat o operační pohyblivosti armády, souvisí s pojetím dynamické prostorové obrany, která vychází z rámcových podmínek budování armádní "koncepce 95" Švýcarska.

Lötscher se snaží vysvětlit způsob uskutečňování dynamické prostorové obrany, jakož i požadavky na operační stupeň a jak lze dosáhnout operační pohyblivosti v rámci armádní "koncepce 95" i které předpoklady jsou k tomu nezbytné.

Protože se plánovaný stav armády Švýcarska "koncepce 95" snížil na 400 000 mužů, je nutné upustit od plošné opotřebovací sestavy, kterou požadovalo dřívější pojetí z června 1966.

Po více méně rovnoměrném mobilizačním rozvinutí uvnitř mírových hranic sborů bude armáda převedena do bojového rozmístění, jehož těžiště se zaměří podle ohrožení. Tím bude upuštěno od dnešního principu prostorové vázanosti svazků ve prospěch vytváření hlavního úsilí (HÚ). Rozhraní sborových úseků budou nově stanovena podle operačních hledisek a přizpůsobena ohrožení. Sbor bojující v úseku HÚ může být ještě posílen prostředky ostatních sborů - polními a horskými divizemi, jakož i tankovými brigádami, nebo armády - tankovými brigádami - viz obr. 1.